

[Erik Appel.]

Aanderne løs! Vi har saa mange dygtige Seminarieførstandere og Seminarielærere — det er jeg ganske enig med det ærede Medlem Hr. Alfred Andreassen i —, at vi godt kan forlade os paa dem. Det er ikke nødvendigt at sætte dem under alt for snæver og skarp Kontrol af Departement og Kommission. Vis disse Folk Tillid, og vi vil faa en frugtbar Kappelstrid frem, der nok skal bryde Stivheden.

Jeg skal ikke indvende noget imod, at Planerne for Ændringer ved de enkelte Seminarier indsendes til Ministeriet, og at Ministeriet fremsætter vejledende Bemærkninger, men jeg kunde ønske, naar et Seminarium fremsætter en Plan med entstemmig Tilslutning fra Lærerkredsen, at Ministeriet da ikke modsætter sig Planens Gennemførelse. Jeg tror ikke, Ministeren behøver at frygte for en Forringelse af det nok som omtalte Standpunkt, der er bestemmende ved den nugældende Ordning.

Jeg kunde fristes til at spørge: Hvad er det i øvrigt for et Standpunkt, der her er Tale om? Kan Ministeren gøre nøjere Rede for det? Er der Tale om et kvantitativt eller kvalitativt maalt Standpunkt? Og hvorfor maa der ikke være flere Slags Seminarister? Det er der i øvrigt og maa der nødvendigvis være. Vi har i Øjeblikket som Lærere i Folkeskolen seminarieuddannede Folk, Folk med Skoleembedseksamen, Folk med teologisk Embedseksamen, og vi har, maaske kun en enkelt Landbrugskonsulent; den sidste siges at gøre sine Sager særdeles godt. Og Lærerne, der udgaar fra de forskellige Seminarier, er ikke ens. Der er stor Forskel paa Lærere, efter som de har været under Seminarieførstander Vinthers Paavirkning eller under Byskovs Paavirkning eller andres, og der er sikkert Forskel paa Elevernes Standpunkter fra f. Eks. Tønder og Jonstrup Seminarier. Det er mig bekendt, at Skolekommissionerne ved Antagelse af Lærere har lagt mere Vægt paa deres Kendskab til det Seminarium, Læreren var uddannet ved, end paa Eksamenbeviset; det var Modenheden, man spurgte efter. Jeg forstaaer, at den højtærede Minister er enig i, at saadan bør det være, at det er Modenhed gennem Uddannelsen der skal stiles imod. Nuvel, saa giv Seminarierne Lejlighed til frit at stile mod et saadant Maal, uden alt for megen Betænkelighed, uden alt for snævre Begrænsninger, uden alt for megen Overvaagen.

Jeg maa opfatte Kommissionens Henstilling til den højtærede Minister saaledes, at den føler en vis Afmagt overfor Opgaven,

der er givet den, og at den derfor ønsker Forsøgsresultater til Vejledning. Var det ikke Overvejelse værd at suspendere Kommissionen i f. Eks. 4 Aar, indtil nogenlunde underbyggede Forsøgsresultater kan foreligge? I det mindste maatte det være 4 Aar, men endnu bedre var det sikkert, om den højtærede Minister vilde stille Forslag om et helt Forsøgsseminarium i Form af en fri dansk Lærerskole, der med samme økonomiske Støtte som Privatseminarierne kunde bane Vej for Trangen til Reform. Det er mig bekendt, at vi har to frie Lærerskoler, i Elbæk og Kerteminde, begge Skoler med en 2-aarig Undervisning. Man har der fat paa noget af det rigtige, men Uddannelses-tiden er for kort. Vi maa have frie danske Seminarier med en tilsvarende Undervisningstid som det nuværende Seminarium. Jeg henstiller til den højtærede Minister at overveje dette.

Jeg ønsker til Slut at indskyde en sønderjysk Erfaring. Efter 1864, nærmere betegnet 1867—89, blev vor Børneskole der gradvis rippet for al dansk Undervisning, saa at Skole og Hjem kom i et Modsætningsforhold til hinanden, der udartede til en Kamp om Børnene. Da tog Hjemmene selv deres Børns danske Undervisning paa sig, hjulpet af Sprogforening og Skoleforening og Efterskoler langs den gamle Grænse. Da førtes der Bevis for, at Aanden var levende, medens Bogstaven kan ihjelslaa. Der voksede under disse Kaar en Ungdom op, der ikke blot holdt Danskheden i Live, men gjorde den stærkere, saa stærk, at den frelste Landet hjem til Danmark i 1920. I det gamle Land lod Hjemmene Skolen løse Opgaven, og siden 1920 gør vi det samme i de sønderjyske Landsdele. Erfaringen siger os dernede, at Skolen kan ikke magte sin Opgave, medmindre dens Lærere føler samme Kald til Opgaven, som Hjemmene gjorde det hos os før. At gøre Kaldstanken levende i de unge Mænd og Kvinder, der søger Uddannelse til Lærere, maa være Seminariernes fornemste Opgave. Dertil skal Friheden og Selvstændigheden i Tilrettelæggelsen af Undervisningen hjælpe dem. Det understreger Betydningen af det, vi i Dag forhandler om paa Grundlag af det forelagte Lovforslag.

Boeck-Hansen: Da mit Partis Ordfører, det ærede Medlem Hr. Hvidberg, ikke kan være til Stede paa Grund af andet Møde, skal jeg indskrænke mig til at sige, at vort Parti ganske kan slutte sig til den Affattelse af Lovforslaget, som Landstinget har givet det.